

Ink 2013-03-15

Målnr M 10187-12 060205
AktbilagaSVEA HOVRÄTT
060205INKOM: 2013-03-15
LNR: M 10187-12
AKTBIL: 61Svea hovrätt
Mark- och miljööverdomstolen
Box 2290
103 17 Stockholm

Malmö den 15 mars 2013

**Swedish Biogas International AB ./. XXX m.fl. angående
tillstånd till uppförande och drift av anläggning för produktion av biogas
och biogödsel på fastigheten Stockholm Solvärmen 1; - nu fråga om
bemötande**

Swedish Biogas International AB ("SBI") har tagit del av inkomna yttranden över bolagets överklagande. Med anledning av dessa bemötanden vill jag, såsom ombud för SBI, anföra följande.

1. Inledning

Remissinstanserna har genomgående varit positiva till ansökan i förevarande mål. Dock har sakägarna haft omfattande synpunkter på den ansökta verksamheten och SBI:s verksamhet på andra orter i Sverige, bl.a. Örebro och Katrineholm. SBI har genom undertecknad bemött dessa synpunkter utifrån den information som funnits tillgänglig vid respektive tillfälle. Det har tyvärr visat sig att denna information, som dåvarande VD och koncernchef XXX lämnat, i vissa delar varit bristfällig.

Vidare har det under processen med att ansöka om tillstånd till uppförande och drift av anläggning för produktion av biogas och biogödsel på fastigheten Stockholm Solvärmen 1 uppdagats brister rörande förre VD:n XXX löpande förvaltning av SBI och dess dotterbolag. Efterhand har dessa uppgifter kommit till SBI:s styrelses kännedom och de brister som noterats av sakägare i förevarande mål ledde till att en intern undersökning påbörjades under hösten 2012. Nedan kommer mer utförligt att redovisas de brister i förvaltningen som styrelse och den ny tillsatta VD:n Roger Nilsson har uppdagat.

Resultatet från utredningen resulterade i att förre VD:n XXX lämnade bolaget den 11 november 2012. Vidare resulterade utredningen i att XXX inte beviljades ansvarsfrihet för året 2012 vid bolagsstämma i SBI den 28 februari 2013. Aktieägare och styrelse i SBI anser dessutom att XXX under åren 2009 – 2011 har agerat klandervärt i sin förvaltning av bolaget löpande affärer.

Stockholm
Göteborg
Malmö
Linköping
NorrköpingAdvokatfirman Delphi
Stora Nygatan 64
211 37 Malmö
Tel 040-660 79 00
Fax 040 660 79 09
malmo@delphi.se
www.delphi.se

SBI förbereder i skrivande stund en legal process mot XXX för att söka läka den skada, både ekonomisk och anseendemässigt, som har orsakats bolaget. SBI vill i samband med detta påtala att en skadestandsprocess mot en före detta VD är ovanlig och detta belyser både omfattningen av XXX agerande och hur allvarligt aktieägarna och styrelsen ser på den situation som uppstått.

2. Sakomständigheter och bevisning som åberopats i målet

2.1 Inledning

Nedan kommer SBI:s inställning till de omständigheter som lagts bolaget till last att redovisas. Dessa kommer att listas anläggning för anläggning och omständighet för omständighet. Det ska noteras att de utgör ett urval och en sammanfattning av de noteringar som tillsynsmyndigheterna i främst Örebro och Katrineholm har gjort i respektive diariér och att det inte ska ses som en uttömmande lista. Att dessa omständigheter har valts ut beror dels på att de anförts särskilt av sakägare i målet som grunder för framställda yrkanden, dels på graden av allvarlighet.

2.2 Anläggningen i Örebro

Nr	Tidpunkt	Händelse	Vad som lagts bolaget till last	Bolagets inställning
1	Mars 2011	Kylaggregat och oljefat	Vid tillsyn framkom att installation av två kylaggregat skett den 22 mars 2011. Detta har skett utan att anmälan gjorts till tillsynsmyndigheten. Vid tillsynsbesöket påträffades även oljefat med okänt innehåll. Synpunkter på att oljeavskiljaren inte töms tillräckligt ofta. Beslut om miljöstraffavgift.	SBI vitsordar händelseförloppet samt att tillsynsmyndigheten fattat beslut om miljöstraffavgift. Oljefatet omhändertogs i behörig ordning. Oljeavskiljaren töms var fjärde vecka, vilket bedöms vara tillräckligt både av SBI och av tillsynsmyndigheten.
2	Juli 2011	Lukt	SBI har inte noterat att doseringen av FeCl gått sönder någon gång i slutet av juli 2011 vilket inte noterats vid tidpunkten för händelsen. Detta har lett till att kolfilter har förbrukats i snabbare takt vilket i sin tur lett till att lukt har uppstått.	SBI vitsordar händelseförloppet och kan konstatera att bolaget tidigare haft bristande rutiner. Detta har nu åtgärdats och rutinerna uppdateras regelbundet. Doserare installerad.

			Tillsynsmyndigheten anser vid tillsynsbesök i september att egenkontrollen ska förbättras. Överenskommelse om att SBI ska investera i en doserare som sköter inmatningen av FeCl.	
3	September 2012	Tillsyn	Minnesanteckningar från tillsynsbesök hos SBI: Oljeföroreningar söder och norr om uppgraderingsanläggningen samt vid rötammaren ska grävas upp. Läckage av substrat mellan rötammare och gödselbrunn ska kontrolleras. Nivå spillskydden ska kontrolleras regelbundet.	SBI kan konstatera att det rör sig om påpekanden vid tillsynsbesök. Samtliga påpekanden har åtgärdats.
4	2011 - 2012	Prövotid metanslip	Inlämnad prövotid uppvisade brister.	SBI instämmer i att den prövotidsutredning som lämnats in av XXX uppvisat brister. Under hösten 2012 har mätningar av metanslip genomförts som visar att verksamheten innehåller det prövotidsvillkor som framgår av tillståndet. SBI kommer att investera i en RTO-anläggning som ytterligare kommer att reducera utsläppen av metan och den nya prövotidsutredningen kommer att lämnas in enligt beslut från miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsens i Örebro beslut, dvs. 31 december 2013.
5	Januari 2013	Utsläpp	Utsläpp av okänd kemikalie som färgat snön gul.	SBI kan bekräfta att snön färgats gul på bolagets anläggning i Örebro. Det berodde på att svavelväte fällt ut i snön på grund av

				ett fruset dräneringsrör. Snön omhändertogs i behörig ordning.
6	2009 - 2013	Bräddning av dagvattendamm	Bräddning av dagvattendamm har skett vid upprepade tillfällen sedan verksamheten tagits i drift. Detta trots beslut om förbud från tillsynsmyndigheten.	SBI vitsordar att bräddning av dagvattendammen har skett vid upprepade tillfällen med stor nederbörd. Det har under hösten 2012 visat sig att dagvattendammen och dagvattenssystemet på anläggningen är feldimensionerat och investeringar för att rätta till detta kommer att genomföras 2013. Arbetet kommer att påbörjas så fort tjälen gått ur marken.
7	24 aug 2012 – 4 feb 2013	Lukt	Luktnoteringar under 2012-08-24 - 2013-02-04 varvid lukt noteras. Privatpersoner klagar.	SBI lämnade den 1 mars 2013 in ett åtgärdsprogram till tillsynsmyndigheten rörande lukt. Tre åtgärder har identifierats som ska åtgärda de problem som tidigare förekommit. Detta åtgärdsprogram biläggs, se <u>Bilaga 1</u> . Sen bör det också nämnas i sammanhanget, vilket också anförts i överklagandet, att den kommunala avfallsanläggning som ligger på angränsande fastighet under hösten 2012 vidtagit åtgärder som bidragit till luktsituationen i Attersta.

2.3 Anläggningen i Katrineholm

Nr	Tid	Händelse	Vad som lagts bolaget till last	Bolagets inställning
1	Augusti 2009	Otillåten miljöverksamhet	Påbörjat byggnation av verksamhet innan man beviljats tillstånd eller igångsättandemedgivande. Polisanmälan, förundersökning nedlagd.	SBI vitsordar de faktiska omständigheterna. Förundersökningen dock nedlagd då brott ej kunnat styrkas.
2	Sept 2011	Läckage från leverantörs fordon	Utsläpp hydragoljja från lastbil som hämtar gas (80 lit). Liten del rann ner i dagvatten.	SBI vitsordar sakomständigheterna, men kan konstatera att läckaget uppstått på fordon som inte tillhör bolaget. Vidare är läckage av denna typ inte ovanliga vid verksamheter som tar emot leveranser på lastbil. Det viktiga i sammanhanget är att oljan sanerades med absol med hjälp av personal från SBI.
3	Sept 2011	Läckage från biogödselbrunn	Läckage 30 kubik gödsel från en biogödselbrunn. Orsak var att nivåmätare var sönder.	SBI vitsordar sakomständigheterna. Felet åtgärdades.
4	Maj 2012	Läckage från leverantörs fordon	Oljeläckage från en leverantörs lastbil, vilken hamnade på cementplatta.	SBI vitsordar sakomständigheterna, men kan konstatera att läckaget uppstått på fordon som inte tillhör bolaget. Vidare är läckage av denna typ inte ovanliga vid verksamheter som tar emot leveranser på lastbil. Det viktiga i sammanhanget är att oljan sanerades med absol med hjälp av personal från SBI.
5	Juli 2012	Tillsyn	Brister i det kontrollprogram som SBI lämnat in gicks igenom. Tätslutandelock till dagvattenbrunnar saknas.	SBI har åtgärdat bristerna.

6	2010 - 2012	Överträdelse av villkor	Transporter har skett till och från verksamheten på tider som inte omfattas av villkor i tillståndet. Tillsynsmyndigheten har åtalsanmält bolaget.	SBI kan bekräfta de faktiska omständigheterna. Transporter utanför tillståndsgiven tid avslutades i september 2012. SBI fick kännedom om åtalsanmälan den 15 oktober 2012.
7	Sommar/ Höst 2012	Klagomål på buller och lukt	Dagböcker YYY Klagomål buller samt klagomål på att lastbilar kommer sent på kvällar/nätter. Info till SBI från miljönämnd att de inte kan ge dispens. Klagomål på lukt, felaktiga transportvägar samt att hantering av gödsel sker inte i slutna system som angav i MKB:n. Rädda Ältasjön har varit på plats och fotat tunna med järnklorid stående på marken.	Dessa dagböcker fick SBI kännedom om den 17 oktober 2012 eftersom vare sig YYY tillsynsmyndigheten tidigare tagit kontakt med bolaget. SBI kan vidare konstatera att de fordon som levererar bränsle till pannan och även driften av pannan inte omfattas av vare sig SBI:s tillstånd eller den verksamhet som bedrivs. SBI vitsordar dock att transporter har skett utanför de tider som anges i gällande tillstånd samt beklagar de luktstörningar som kan härledas till SBI:s verksamhet. Dessa bör reduceras avsevärt efter nya investeringar, se nedan. SBI har genomfört bullerutredning och denna visar att villkoren i tillståndet innehålls. Bullerutredningen har även delgetts tillsynsmyndigheten.

2.4 Anläggningen i Lidköping

Nr	Tid	Händelse	Vad som lagts bolaget till last	Bolagets inställning
1	Okt 2012	Haveri	Rör i gödselcistern havererar.	SBI vitsordar sakomständigheterna, men kan konstatera att något läckage aldrig uppstod.
2	Dec 2010	Haveri	En felaktig installation av leverantören har lett till internt utsläpp av FeCl.	SBI vitsordar sakomständigheterna, men kan konstatera att SBI vid tidpunkten inte tagit över anläggningen, se <u>Bilaga 2</u>. En verksamhetsutövare definieras som en fysisk eller juridisk person som har faktisk, rättslig eller ekonomisk möjlighet att påverka en verksamhet. Vid tidpunkten för haveriet hade SBI inte sådan kontroll över verksamheten att bolaget uppfyllde definitionen som verksamhetsutövare.

2.5 Skarpnäck

	Tid	Händelse	Vad som lagts bolaget till last	Bolagets inställning
1	Jan 2010	Otillåten miljöverksamhet	Bolaget har påbörjat anläggningsarbeten utan tillstånd/anmälan.	SBI vitsordar arten av de arbeten som utförts på fastigheten Solvärmen 1. Bolaget instämmer dock inte i de bedömningar som Länsstyrelsen i Stockholm har gjort rörande dessa. Arbetena har utförts i enlighet med detaljplan och marklov.

2.6 Sammanfattning och slutsatser

Som framgår av ovan redovisade händelser är flertalet av den karaktären att de utgör påpekanden vid tillsynsbesök. SBI vill rörande dessa händelser påtala vad som framförts tidigare, dvs. att driften av en miljöfarlig verksamhet normalt leder till påpekanden och förelägganden om kompletteringar eller åtgärder. Att så är fallet framgår även av Länsstyrelsens i Stockholms län yttrande (aktbil 57) i förevarande mål.

Detta ändrar dock inte det faktum att flera händelser av allvarigare art har inträffat på anläggningarna. I Örebro rör det egenkontroll, lukt och bräddning av dagvattendamm och i Katrineholm rör det transportvillkoret och igångsättning utan tillstånd/anmälan enligt miljöbalken. SBI ser allvarligt på dessa händelser och har som ett naturligt steg infört en miljöchefstjänst som kommer att koordinera de kommande insatserna. Vidare kommer SBI under de närmaste åren att investera avsevärda belopp för att minska omgivningspåverkan från befintliga anläggningar. Åtgärderna redovisas vidare i detalj nedan under avsnitt 4.3.

3. XXX löpande förvaltning

3.1 Inledning

XXX tillträdde tjänsten som VD och koncernchef hos SBI den 5 februari 2007 och innehade dessa befattningar fram till och med den 11 november 2012. Under denna tid var han ansvarig för att sköta koncernens löpande förvaltning samt att tillse att den verksamhet som bedrevs skedde i enlighet med gällande lagstiftning.

3.2 Formella förutsättningar

Det yttersta ansvaret för ett aktiebolag ligger hos styrelsen. Dock saknas oftast förutsättningar för styrelsen att löpande styra verksamheten och en verkställande direktör, VD, utses för att sköta den löpande förvaltningen. Som regel hanterar styrelsen då endast de taktiska övervägandena för ett bolag eller en koncern. Det kan röra etablering på viss geografisk marknad eller verksamhetens övergripande inriktning.

Om det har utsetts en VD i ett aktiebolag, påverkar detta som regel styrelsens ansvarsområde. VD övertar då det primära ansvaret för den löpande förvaltningen. Också detaljer i organisationen kan höra till den löpande förvaltningen och faller därmed in under VD:s ansvarsområde.

Styrelsen kan gå in på VD:s ansvarsområde genom att meddela riktlinjer och anvisningar för den löpande förvaltningen. Styrelsen kan alltid ge VD bindande anvisningar om hur löpande förvaltningsåtgärder ska handläggas eller beslutas och VD är skyldig att rätta sig efter styrelsens föreskrifter. Styrelsen kan också själv

avgöra ärenden som ingår i den löpande förvaltningen. VD:s befogenhet att sköta ett visst ärende upphör alltså om styrelsen går in och beslutar i ärendet. Det skulle dock strida mot grundtankarna bakom aktiebolagslagen om styrelsen företog så väsentliga ingrepp i VD:s rätt att sköta den löpande förvaltningen att denne i realiteten inte längre fyllde en VD:s funktion.

Som praktiskt exempel på uppdelningen mellan styrelse och VD kan sägas att styrelsen beslutar att etablering av verksamhet ska ske på inom ett visst geografiskt område, exempelvis Stockholm, och det blir då VD:s uppgift att verkställa beslutet genom att tillse att tillstånd inhämtas och att anläggningen projekteras i detalj osv

3.3 Brister i rapporteringen

XXX arbete som VD och koncernchef var reglerat genom en VD-instruktion. Av denna framgår de ansvarsområden som han haft, men även den rapporteringsskyldighet till styrelsen som VD normalt har. XXX har således haft att rapportera sådana avvikelser som kunde ha resulterat i att SBI åsamkats skada, ekonomiskt eller anseendemässigt. Av bifogade kopia på styrelseprotokoll, daterat den 22 februari 2010, framgår att styrelsen gett i uppdrag till VD att utarbeta rutiner för att hantera de miljötillstånd som krävs för verksamheten samt rutiner för att tillse att lagstiftningen rörande miljö följs, se Bilaga 3. Således har det yttersta ansvaret för SBI flyttats från styrelsen till VD.

SBI har jämfört tidpunkterna för de händelser av mer allvarligt slag som noterats vid den undersökning av XXX agerande som inleddes hösten 2012, med styrelseprotokoll från berörda bolag. Vid denna jämförelse har det framgått att

XXX har uppvisat allvarliga brister vad gäller den rapporteringsskyldighet som har ålegat honom enligt VD-instruktion och aktiebolagslagen.

Vidare framgår av styrelseprotokoll att styrelsen inte haft kännedom om de brister som XXX förvaltning inneburit ur miljöhänsyn. Som exempel kan nämnas:

- att XXX underlåtit att rapportera om att dagvattendammen i Örebro regelbundet har bräddat sedan 2009 och vad detta beror på.
- att XXX underlåtit att rapportera om att villkoret rörande transporter överträtts i Katrineholm.
- att XXX underlåtit att rapportera om de luktproblem som förevarit vid Örebroanläggningen.
- att XXX underlåtit att rapportera om de påpekade brister i egenkontrollen som framkommit vid tillsynsbesöken vid Örebroanläggningen.

- att XXX underlåtit att rapportera om de åtalsanmälningar som upprättats avseende koncernens verksamhet.

3.4 Slutsatser

Den slutsats som kan dras är att styrelsens agerande i de berörda bolagen inom SBI-koncernen har varit avhängigt av XXX rapporter från den löpande förvaltningen. Då hela vidden av klagomål på koncernens olika verksamheter inte har kommit till styrelsens kännedom förrän hösten 2012 har man heller inte kunnat agera tidigare än nu har skett.

När styrelserna i de olika bolagen inom SBI-koncernen väl fick den information som borde ha lämnats av VD agerade man omgående genom att byta ut VD samt tillskjuta ekonomiska resurser för att komma till rätta med problemen. Vidare informerades aktieägarna vilket också resulterade i att XXX inte beviljades ansvarsfrihet för 2012.

Nuvarande ledning inom SBI-koncernen är således inte ansvariga för de incidenter som förevarit före den 11 november 2012.

4. SBI:s omstruktureringar och investeringar

4.1 Ny VD

Den 1 februari 2013 tillträdde Roger Nilsson tjänsten som VD och koncernchef. Den första åtgärden för den nya ledningen har varit att ta ett helhetsgrepp över miljöfrågorna inom koncernen och fördela detta arbete på rätt nivå inom organisationen.

Roger har arbetat som VD sedan 1988 i en rad olika bolag och branscher. I de allra flesta bolag han har varit ansvarig för har varit av en sådan art att verksamheten varit tillståndspliktiga enligt miljöbalken. Han har med andra ord en lång erfarenhet av att vara med och upprätta miljökonsekvensbeskrivningar, tillståndsansökningar, interna kontrollprogram och miljörapporter. Han har de senaste åren även varit ansvarig chef över en kommunal förvaltning med tillståndspliktig verksamhet och nu senast varit chef för biogasverksamheten inom Jönköping Energi Biogas AB.

4.2 Organisatoriska förändringar i övrigt – ny miljöchef

Mariana Fridfjell har utsetts till ny miljö/kvalitetschef från och med den 1 mars 2013. Mariana kommer att ha ansvar för befintliga tillstånd och kommande tillståndsansökningar. Hon ansvarar även för miljörapporterna och är en resurs till SBI:s processteam. Mariana ingår från ovanstående datum dessutom i bolagets ledningsgrupp.

4.3 Planer för anläggningarna

De omprioriteringar som den nya ledningen har gjort har lett till att följande nya investeringar har gjorts eller kommer att genomföras.

Anläggning	Åtgärd	Kostnad (i SEK)
Örebro	Luktfiler till blandningstankarna	200 000
Örebro	Åtgärda hantering av dag- och processvatten	1 500 000
Örebro	Ny kylare till uppgraderingen	500 000
Örebro	RTO-steg för att förbränna bl.a. metan och svavelväte	2 700 000
Katrineholm	Luktreducering till hygieniserings-, kycklingfettank samt svingödselbrunn	270 000
Katrineholm	Utökat gaslager	500 000
Skarpnäck	RTO-steg för att förbränna bl.a. metan och svavelväte	2 700 000
Totalt		8 370 000

Det är SBI:s fasta övertygelse att dessa investeringar kommer att ge goda resultat och är fullt tillräckliga för att åtgärda de problem som har varit och tillsammans med de skyddsåtgärder som bolaget tidigare åtagit sig i förvarande mål är de tillräckliga för att SBI ska beviljas tillstånd för den ansökta verksamheten i Skarpnäck.

Det är dock en lång väg kvar för att återupprätta bolagets goda rykte. Men SBI kommer, genom den nytillsatta ledningen, att ta initiativet till direkt kommunikation med berörda närboende för att säkerställa att problemen inte uppstår igen.

5. Framställda yrkanden från sakägare och SBI:s inställning

SBI bestrider samtliga yrkanden som framställts av motparterna i målet och vidhåller de yrkanden som framställts i överklagandet.

6. Ytterligare åtaganden från SBI

Som angetts ovan under avsnitt 4.3 avser SBI att investera i ett RTO-steg för den planerade anläggningen i Skarpnäck. Detta är ett åtagande som tidigare inte gjorts under processen och SBI vill därför belysa detta särskilt.

SBI är vidare inte främmande för ytterligare åtaganden, men dessa får bedömas från fall till fall om de skulle dyka upp under kvarvarande del av processen.

7. Lokaliseringsutredningen

Vad gäller val av plats enligt 2 kap. miljöbalken så vill SBI inleda med att poängtera vikten av att det produceras fordonsgas för den växande Stockholmsmarknaden. Sveriges riksdag liksom t ex Stockholms stad har antagit ambitiösa mål rörande minskning av antropogena växthusgaser och dessa mål ska vara uppnådda redan 2020. Den planerade verksamheten i Skarpnäck är en liten del av de åtgärder som måste vidtas för att dessa mål ska uppnås, men väl så viktig som andra åtgärder.

Stockholmsregionen har idag en låg produktionskapacitet avseende biogas som fordonsbränsle, samtidigt som efterfrågan på biogas ökar kontinuerligt. Som exempel ska nämnas att Stockholms läns landsting i sitt nya miljöprogram har angett att 75 procent av landstingets transporter till 2016 ska gå på förnybara bränslen. Enligt Stockholms stad miljöprogram ska stadens bilar tankas med miljöbränsle till 85 procent och i upphandlingar av transporter ska minst 55 procent vara miljöfordon.

Den lokaliseringsutredning som föregick ansökan uppfyller med god marginal de krav som uppställs i miljöbalken. De huvudsakliga punkterna som lyftes fram i denna utredning var:

- Ytan är relativt liten, men rymmer en biogasanläggning.
- Området är planlagt för energiförsörjning.
- Området ligger i nära anslutning till planerat gasnät.
- Området bedöms ligga i ett trafikmässigt bra läge nära befintliga större vägar (Tyresövägen), vilket underlättar vid transport av råvaror till anläggningen och biogödsel från anläggningen.
- Avståndet från bostäder bedöms vara acceptabelt.
- Alternativets främsta nackdel är att det finns lite jordbruksmark i närområdet

Av dessa punkter framgår att lokaliseringsutredningens val av plats för den ansökta verksamheten uppfyller kraven på god hushållning av mark och lokaliseringsprincipen.

Lokaliseringsutredningen har kritiserats av sakägarna i målet och de främsta av argumenten har varit att det finns andra platser som framstår som bättre. Det framgår av denna lokaliseringsutredning att ytterligare en plats har bedömts som lika lämplig för produktion av biogas.

När en verksamhetsutövare vid lokaliseringsutredning påträffar två markområden som är lämpliga för verksamheten bör han välja den som är mest lämplig ur ett större samhällsekonomiskt perspektiv. Detta har SBI gjort och under målets handläggning har bolaget angett att 2 kap. 6 § ska ta hänsyn till dels den aktuella verksamhet som är föremål för prövning, men att syftet med bestämmelserna rörande lokalisering i miljöbalken är att mark ska användas till det som den är *mest lämplig* för. I förevarande fall är det så att den andra lokalisering (Sofielund) som bedömdes lämplig för produktion av biogas för en anläggning som den som planeras på Solvärmen 1 även är lämplig för produktion av biogas som har bl.a. matavfall som råvara. Så är inte fallet i Skarpnäck och SBI har inte projekterat sin anläggning för sådana råvaror. Det ska även nämnas att det inte är SBI som planerar att uppföra en anläggning i Sofielund.

Att förlägga SBI:s anläggning i Sofielund hade således endast resulterat i en biogasanläggning istället för två. Med tanke dels på det behov av biogas som finns i Stockholmsregionen idag, dels på de klimatmål Sverige har åtagit sig, hade det inte varit förenligt med miljöbalkens principer att använda den andra identifierade lokaliseringen för att uppföra SBI:s anläggning.

Vidare har en ny detaljplan efter överprövningar har vunnit laga kraft som tillåter den ansökta verksamheten. Marken har således bedömts vara lämplig för biogasanläggning av såväl kommunen som två överprövningsinstanser. Det ska särskilt nämnas att en detaljplaneprocess enligt äldre plan- och bygglagen (1987:10), som det är fråga om i detta fall, har inneburit en tillämpning av 3 och 4 kap miljöbalken. Vidare skulle företräde ges åt markanvändning som innebar god hushållning Av detta, samt den lokaliseringsutredning som presenteras i ansökan, följer att verksamheten uppfyller de krav som ställs i 2 kap. 6 § miljöbalken.

8. Vald jämförelseanläggning

Bolaget valde Örebro som jämförelseanläggning när man lämnade in tillståndsansökan i förevarande tillståndprocess. Detta gjorde bolaget av den anledningen att det var den av SBI:s anläggningar som var uppförd vid det tillfället. Det var *inte* för att det är en anläggning av samma konstruktion som den planerade anläggningen i Skarpnäck. SBI:s anläggning i Lidköping är däremot närmast identisk med den anläggning som planeras i Skarpnäck. Den uppfördes dock senare och togs

I drift i mars 2011 (överlämningen från leverantör till SBI skedde dock senare under 2011, se Bilaga 2) och därför var den inte med i ansökningshandlingarna.

Sakägarna i målet har anfört att SBI framhåller Lidköpingsanläggningen eftersom bolaget har haft problem vid anläggningen i Örebro. SBI instämmer i att anläggningen i Örebro hittills orsakat omgivningspåverkan som vida överstiger vad som normalt kan förväntas av en sådan anläggning. Det går dock inte att bortse ifrån att Lidköpingsanläggningen rent tekniskt är den av SBI:s anläggningar som bäst överensstämmer med den planerade anläggningen i Skarpnäck.

Den planerade anläggningen i Skarpnäck kommer aldrig att ha någon lagring av råvara på platta och den dagvattendamm som kommer att anläggas kommer därför endast att ta emot vatten från ytor som vilken stadsmiljö som helst, dvs. tak och hårdgjorda ytor. Råvaror i Skarpnäck kommer att levereras direkt till tippfickor eller silos som kommer att vara täta. Vidare kommer anläggningen i Skarpnäck, till skillnad från den i Örebro och Lidköping, att ha tre kolfilter istället för ett för att minimera risken för luktstörning vilket har varit ett önskemål från sakägare och remissinstanser. Utöver dessa tre kolfilter kommer ett RTO-steg installeras som ytterligare minskar risken för lukt från anläggningen.

Bolagets anläggning i Lidköping har som nämnts ovan ingen lagring av råvara på platta och har varit i drift sedan mars 2011. Det ska särskilt noteras att denna verksamhet inte har haft några klagomål på lukt. Som information kan nämnas att närmaste bostäder befinner sig ca en kilometer från anläggningen och att den förhärskande vindriktningen är från anläggningen mot bostäderna.

9. Vandel och tillämpningen av 16 kap. 9 § miljöbalken

9.1 Inledning

Det kan konstateras att rättspraxis i stort är obefintlig rörande 16 kap. 6 § miljöbalken. Av kommentaren och förarbeten framgår dock att det skall stå klart att sökanden åsidosatt en förpliktelse, t.ex. genom att utsläppsvillkor inte följts eller återställningsåtgärder underlåtit, för att tillstånd till ny verksamhet ska vägras.

Enligt kommentaren ska tillståndsmyndigheten enligt allmänna principer följaktligen normalt bortse från mera bagatellartade överträdelser av meddelade villkor, t.ex. kortvariga dröjsmål att företa föreskrivna åtgärder. Andra omständigheter som bör tala till sökandens förmån är om det gått lång tid sedan överträdelsen eller om denna berott på någon oklarhet i rättsläget, såsom när man kunnat tveka om det egentligen fanns en förpliktelse att söka tillstånd. Av betydelse blir över huvud taget i vad mån överträdelsen ger anledning att befara en upprepning.

9.2 Inträffade händelser påverkan på bedömning om vandel

Ett antal av de händelser som åberopats av sakägarna i förevarande mål är enligt SBI:s mening sådana att de kan förväntas inträffa inom en verksamhet av den typ som SBI bedriver. Dessa är bl.a. läckage från leverantörsfordon där SBI inte har rådighet, påpekanden om felplacerade tunnor, oljespill etc. Det går dock inte att komma ifrån att ett antal händelser är av sådan karaktär att det finns skäl att överväga en tillämpning av 16 kap. 6 § miljöbalken.

SBI bedömer att den fråga som är av avgörande betydelse för tillämpningen av 16 kap. 6 § miljöbalken i detta mål är om de överträdelser som skett riskerar att upprepas.

Av det som redovisas ovan, samt av vad som framkommer av sakägarnas yttranden över överklagandet, framgår att det torde vara ostridigt i målet att det yttersta ansvaret för verksamheten i ett aktiebolag vilar på styrelsen. SBI menar dock, och här skiljer sig uppfattningen åt mellan bolaget och sakägarna, att ansvaret för de överträdelser som skett har legat på den VD som fick lämna bolaget den 11 november 2012. Att denna uppfattning är korrekt stöds av bl.a. av aktiebolagslagen, men även av den VD-instruktion som gäller för verksamheten samt det styrelseprotokoll som inlämnats i målet, se Bilaga 3.

Det är SBI:s uppfattning att den nya ledning som tillsatts kommer att tillse att upprepningar av tidigare överträdelser inte kommer att ske. Någon risk för upprepning föreligger således inte.

9.3 Kort om SBI:s historik och erfarenhet

Det är alldeles korrekt att bolaget Swedish Biogas International AB bildades 2006. Bolaget bildades då genom att den del av organisationen hos Tekniska Verken i Linköping AB som hanterade frågor som rörde tillverkning av biogas utanför Linköpings kommun bröts loss och flyttades till ett separat bolag. SBI har som organisation således bedrivit tillverkning av biogas i 19 år.

Bolaget står i dagsläget för ca 20 procent av den svenska biogasproduktionen till fordon och är Sveriges största biogasproducent. Bolaget är produktionspartner åt de ledande gasdistributörerna i Sverige.

Som sakägarna i målet har konstaterat har det dock inträffat ett flertal incidenter, några av allvarlig art, som av naturliga skäl har lett till den misstro mot bolaget som kan utläsas av yttranden över överklagan i detta mål. SBI har förståelse för detta.

Bolaget har dock den erfarenhet och kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador eller olägenheter som kan orsakas av verksamheten vid anläggningen. Med anledning av det ovan anförda kan det konstateras att det inte kan befaras att det vid en eventuell överträdelse av ett villkor skulle finnas större risker för upprepning eller att störningen inte åtgärdas

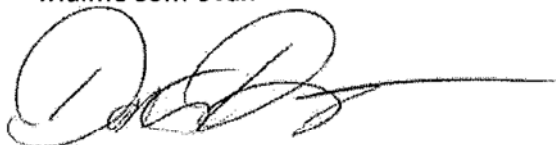
bara för att SBI är verksamhetsutövare. Tvärtom har SBI den erfarenhet, kompetens och resurser som behövs för att veta vad som behöver göras för att biogasproduktion ska kunna bedrivas säkert utan störningar.

10. Sammanfattning och slutsatser

Sammanfattningsvis anser SBI att tillstånd kan meddelas för den ansökta verksamheten. XXX ledning av SBI har otvetydigt lett till att överträdelser av miljöbalken skett samt att dialogen med sakägare och närboende har brutit samman. Det är dock viktigt att ha i åtanke att den centrala bestämmelsen i detta mål, 16 kap. 6 § miljöbalken, ska tillämpas restriktivt och att det avgörande är om det kan förväntas att fortsatta överträdelser kommer att äga rum. SBI har ovan redogjort för varför det är bolagets fasta övertygelse att driften inom koncernen i fortsättningen kommer att bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning, men vill kortfattat sammanställa grunderna:

- De överträdelser och incidenter som ägt rum beror på förre VD:n XXX XXX bristande förvaltning av SBI-koncernen.
- Koncernstyrelsen har visserligen det yttersta ansvaret för verksamheten men har delegerat uppgiften att hantera miljöfrågor i den löpande förvaltningen till VD. Styrelsen har dessutom uttryckligen påtalat vikten av att ha rutiner för att hantera de tillstånd som gäller för verksamheten samt den kontroll som ska finnas, se Bilaga 3.
- Styrelsen har dessutom anslagit omfattande ekonomiska resurser samt tillsatt ny VD och miljöchef för att åtgärda de problem som varit återkommande inom verksamheten under förre VD:s ledning.
- Sammantaget torde det inte kunna befaras att liknande överträdelser kan förväntas i framtiden och då ansökan i övrigt uppfyller miljöbalkens krav kan tillstånd för verksamheten meddelas.

Malmö som ovan

Daniel Drott
(enligt fullmakt)

Bilagor:

- Bilaga 1** Åtgärdsprogram avseende lukt, Örebroanläggningen
- Bilaga 2** Överenskommelse om överlämning av Lidköpingsanläggningen
- Bilaga 3** Styrelseprotokoll för Swedish Biogas International AB, daterat 22 februari 2010